**Ankenævnet for Forsikring**

Den 19. november 2014 blev i sag nr. 85936:

xxxxxx xxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxx xxx
xxxx xxxxxxxxxx

mod

Forenede Gruppeliv
Krumtappen 4
Postbox 442
2500 Valby

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har i forbindelse med optagelse af lån tegnet en gruppelivsforsikring i Forenede Gruppeliv. Han klager over, at selskabet har afvist at udbetale invalidesummen i anledning af et anmeldt erhvervsevnetab og opsagt forsikringen med tilbagevirkende kraft til tegningstidspunktet.

Selskabet har ophævet forsikringen med tilbagevirkende kraft til tegningstidspunktet med henvisning til forsikringsaftalelovens § 6, stk. 1. Selskabet henviser til, at klageren har afgivet urigtige helbredsoplysninger i forbindelse med tegningen den 1/2 2000. Selskabet har på denne baggrund afvist at udbetale dækning i forbindelse med klagerens erhvervsevnetab.

Forsikringen giver ret til udbetaling af invalidesum, hvis erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykke bliver nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne.

Det fremgår af sagen, at klageren, der er født i 1962, i forbindelse med forsikringens tegning udfyldte og underskrev en helbredserklæring den 1/2 2000.

Af erklæringen fremgår bl.a.:

"2. Har De inden for de sidste 3 år været Nej Ja

| | | |
|---|---|---|
| undersøgt/behandlet af læge, kiropraktor, fysioterapeut eller anden behandler, fået foretaget laboratorieundersøgelse eller været indlagt på sygehus, ambulatorium e.l.? | ☒ | ☐ |
| … | | |
| 3. Har De nogensinde været syg eller sygemeldt i længere tid end 1 måned? | ☒ | ☐ |
| 6. Modtager De behandling eller bruger De for tiden nogen form for medicin? | ☒ | ☐ |
| 8. | | |
| a. Er De fuldstændig rask? | ☐ | ☒ |
| b. Er De fuldt arbejdsdygtig? | ☐ | ☒ " |

På baggrund af helbredsoplysningerne blev forsikringen umiddelbart antaget.

I ansøgning af 4/5 2013 har klageren anmodet om udbetaling af invalidesummen grundet sygdom af psykisk karakter. Han har bl.a. oplyst, at han var udsat for et overfald den 5/4 2013, som har forværret hans psykiske lidelse.

Selskabet indhentede det kommunale og lægelige materiale.

Af psykiatrisk speciallægeerklæring af 16/8 2012 fremgår bl.a.:

"**Henvisningsårsag**
Det drejer sig om en 50-årig mand, som er sygemeldt pga. depression og formodet paranoid skizofreni. Der er desuden tvivl om, om der er tale om en grundlæggende psykotisk tilstand. Klienten har tidligere fået tilkendt førtidspension pga. psykisk lidelse men har formået at generhverve sin arbejdsevne og har i de sidste otte år formået at arbejde fuld tid som selvstændig købmand.
…
**Opvækst og social baggrund**
Klienten er født og opvokset i ... Han er kommet til Danmark i 1987 eller 88 som flygtning. Han er dansk statsborger.
…
Klienten har gået 15 år i skole i … og taget studentereksamen. Han har herefter læst til ingeniør og har en bachelorgrad i dette.

Klienten kom derefter i konflikt med islamistiske fundamentalister, hvorefter han flygtede til Danmark.

I Danmark boede han i flygtningelejr i to år. Han var indlagt på … [hospital] med selvmordstanker og havde også forsøgt at begå selvmord, og man stillede diagnosen paranoid skizofreni. Efter udskrivelsen fik han arbejde på …, hvor han var i praktik i seks måneder, men han måtte opgive. Han kom i behandling igen hos speciallæge i psykiatri og fik førtidspension i 1992.

I år 2000 erhvervede klienten sig en købmandsbutik. Han bad om få fjernet pensionen. Efter to års observationstid faldt hans pension bort, og han fortsatte som selvstændig købmand. Han har hele tiden været i konflikt med 'arabere' og er blevet overfaldet et par gange i sin kiosk, som også er blevet brændt. Han har fået en erstatning og har derefter købt en butik i …, som han har haft frem til sidste år.

Klienten har siden november 2011 fået sygedagpenge på fuld sats.
…
**Præmorbid psyke/tidligere psykiske sygdomme**
...
Allerede i … [oprindelsesland] havde klienten selvmordstanker, men han fik ikke medicin. Han kom i karambolage med islamistiske fundamentalister, fordi han brød med sin egen muslimske familie og skrev, at der ikke fandtes beviser på, at koranen var sand. Klienten blev slået, men flygtede til Danmark, før han blev stillet for en domstol.

Da han kom til Danmark, fik han efter kort tids ophold stillet diagnosen paranoid skizofreni. Han har været i langvarig behandling med Trilafon også som depot men har ikke fået medicin i mere end ti år.
…

**Konklusion**
Klienten har
• paranoid skizofreni (F 20.0)
Den antipsykotiske behandling kan være bedre. Klienten får en forholdsvis lille dosis Risperdal. Jeg har aftalt med ham, at jeg skriver til egen læge, at dosis af Risperdal bør øges allerede inden han får kontakt med sin nye psykiater.

Jeg forventer, at tilstanden vil bedres inden for det kommende halve år, og at behandlingen vil kunne øge funktionsniveauet. Klienten vil formentligt aldrig blive helt velfungerende. Selvom han har kunnet have en butik alene, synes han konstant at have haft paranoide tanker, der har påvirket hans funktionsniveau. Det er imidlertid ikke muligt at udtale sig på nuværende tidspunkt om hvor velfungerende klienten vil kunne blive.

En erhvervsafklaring på nuværende tidspunkt vil ikke være retvisende, men det kan ikke udelukkes, at det vil blive muligt at erhvervsafklare klienten om et halvt til et helt år.

Selve den psykiske lidelse er varig, men symptomatologien kan være varierende, så tilstanden kan ikke betegnes som stationær på nuværende tidspunkt."

Klagerens læge har i forsikringserklæring af 28/1 2014 anført:

"Vi har ingen epikrise fra distrikt psykiatri forløbet 1996-2000 eller notater fra kommunen vedrørende tildeling af førtidspension. Disse forsøgt skaffet uden held fra tidligere læge. Vi har imidlertid flere psykiatriske speciallægevurderinger, der bekræfter diagnose fra før 2000."

Af lægens journal af 20/3 1996 fremgår bl.a.:

"Går fortsat hos … [psykiater], der ønskes ny henvisning."

Af lægens journal af 30/5 2000 fremgår bl.a.:

"Pt har førtidspension på psykiatrisk baggrund, men har de senere år haft det rimeligt og forsøger nu sig selv, har forretning, men er psykisk nu dårlig hører stemmer og er forpint …"

Af jobcentrets journalnotat af 27/10 2012 fremgår, at klageren har udtalt følgende til jobkonsulenten:

"… udtaler
Jeg har aldrig været 'hel rask'. I de sidste nogle år gik det bedre for mig. Men jeg er igen blevet meget syg. Jeg har altid lidt af psykiske problemer. I 1995 fik jeg bevilget førtidspension men valgte jeg at blive selvstændig i 1997. Jeg bad selv om at fratage min pension og det blev frataget i 2002. Jeg er igen blevet syg."

Klagerens psykiater har i statusattest af 13/11 2012 anført:

"I bevarelse af deres forespørgsel kan det oplyses, ovennævnte har været i behandling siden den 26.10.2012. Kendt under diagnose paranoid skizofreni. Tilstanden er kronisk og vedvarende. Han har [været] plaget af sine paranoide tanker og hallucinationer om natten og den forbindelse har indsovningsbesvær. Dosis at Risperidal øges uden tilstrækkelig effekt. Der forventes opnået en mere stabil tilstand. Det er sandsynligt, at den nuværende behandling vil være den blivende, og at yderligere bedring vil være beskeden.

Det forekommer relevant at afklare patientens erhvervsevne indenfor det næste halve år. Det er imidlertid ikke muligt at udtale sig om hvor velfungerende patienten vil kunne blive.

Behandlingsmæssig kontakt hertil opretholdes indtil videre i kombination med medicin og samtaler.

Medicin status:
tabl. Risperdal 2 mg + 4 mg tabl. Mirtrazepin 45 mg"

I brev af 7/10 2013 til klageren har selskabet afvist udbetaling af invalidesummen, idet det fremgår:

"**Gruppelivsaftale - [bank] - Lån og kredit**
Vi har behandlet din ansøgning om udbetaling af invalidesum på ovennævnte gruppelivsforsikring. Det fremgår af de modtagne oplysninger, at du ved oprettelse af forsikringen den 1. februar 2000 ikke afgav korrekte oplysninger, se vedlagte kopi af helbredserklæringen.

I helbredserklæringen spørgsmål 3 blev du spurgt om: 'Har De nogensinde været syg eller sygemeldt i længere tid end 1 måned? Her svarede du **NEJ.** i spørgsmål 8 blev du spurgt om: a. Er De fuldstændig rask? og b. Er De fuldt arbejdsdygtig? Her svarede du **JA** til begge spørgsmål.

Det fremgår af oplysningerne, at du i starten af 1990'ne fik diagnosticeret skizofreni og du fik efterfølgende bevilliget førtidspension i 1992. Førtidspensionen blev tilbagekaldt i 2002 pga. du havde erhvervsarbejde.

Såfremt vi havde fået de rette oplysninger, ville vi have afslået at oprette hele forsikringen. Forsikringssum ved invaliditet (invalidesum) vil derfor ikke blive udbetalt under henvisning til Forsikringsaftalelovens § 6, stk. 1, kopi vedlægges.

Præmien, der er betalt for hele forsikringen, både for dækning ved død, dækning ved invaliditet og dækning ved kritisk sygdom siden 1. februar 2000, vil du få refunderet af … - FG gruppen."

Klageren har som svar herpå i brev af 9/10 2013 anført:

"Jeg gav korrekte oplysninger ved oprettelse af forsikring i feb 2000.
1. Jeg havde aldrig været syg eller sygemeldt i længere end 1 måned før år 2000. Jeg boede uden CPR nr. i Dansk Røde Kors asylcenter … indtil 1990. Bevillingen af førtidspension skyldtes diverse forhold tilbage fra i asylcentret. Jeg har været under diverse ambulant behandlinger men aldrig været syg i det omfang at jeg skulle sygemelde og sygdommen har aldrig varet længere end 1 måned før 2000. Jeg vedhæfter sygehus journal i periode 1996-2000. Jeg kunne ikke finde nogen længere tilbage. Jeg har indtil 1997 arbejdet i …
2. Jeg oplyste korrekt, at jeg var fuldstændig rask i feb 2000. Jeg havde været selvstændig siden 1. feb 1997 og jeg havde været fuldtidsbeskæftiget mig som købmand, Jeg bad selv … kommune om at fratage min pension, Jeg har for nylig henvendt mig til kommune og bedt om at genoptage pension.

… kommune ved ikke nogen om min pension. Det var mig der sagde, at den muligvis blev tilbagekaldt fra år 2002. Det kunne blive frakendt før.

Uagtet pension blev frakendt allerede fra 1997 eller efter, er udgangspunkt, at jeg var fuldstændig rask dette tidspunkt og ikke fik nogen pension udbetaling.

I har afvist min anmodning om invalidesum uden at dokumentere jeres grunde. Der er hverken kommune eller læge har nogen oplysning om min pension eller helbred før 2005. De oplysninger om pension og gamle sygdom, I har læst fra journaler er givet af mig. Jeg kan ikke altid huske præcis årstal. I kan læse mange forskellige årstal i forskellige journaler for samme hændelse.

Fakta er, jeg gav korrekte oplysninger ved oprettelse af forsikring og jeg nu har tabt mere end 2/3 af min arbejdsevne. Jeg vedhæfter seneste helbredsoplysninger.

Jeg anmoder jer om at udbetale invalidesum."

Selskabet har fastholdt sin afgørelse i brev af 5/11 2013 til klageren, idet det bl.a. fremgår, at personer med diagnosen skizofreni har en øget risiko for at blive uarbejdsdygtig i løbet af forsikringstiden.

I sin klage til nævnet af 13/3 2014 har klageren krævet, at selskabet bliver pålagt at udbetale invalidesummen og har til støtte herfor anført:

"Jeg tegnede Gruppelivsforsikring tilbage i Februar 2000. Jeg ansøgte maj 2013 om udbetaling af invalidesum fordi min arbejdsevne blev nedsat med mere end 2/3. Det har jeg dokumenteret ved lægeerklæringer og FG har også indhentet lægelige journaler. Der er ikke tvivl om at jeg har mistet arbejdsevnen med mere end 2/3 del.

Men FG har 3 gange afvist at udbetale beløbet fordi deres opfattelse er, at jeg var syg før jeg tegnede forsikring. Men FG kunne ikke lægge en eneste diagnos eller lægelig journal at jeg var i forsikrings oprettelses tidspunkt eller har været sygemeldt mere end 1 måned.

Jeg skrev korrekt i forsikringsskema i 1997 at jeg var rask og det også var rigtig, at jeg aldrig havde været syg i den grad at jeg skulle sygemelde mig mere end 1 måned.

FG har afvist min ansøgning 3 gange på samme grund selv om de kunne bevise intet."

Selskabet har over for nævnet i brev af 15/4 2014 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor anført:

"Til brug for vores vurdering af erstatningspligten indhentede vi akter fra Jobcenter - Job og Helbred i … Kommune, som vedlægges i uddrag som bilag …

Akterne indeholder statusattest fra psykiater … af 13. august 2012, speciallægeerklæring fra psykiater … af 16. august 2012, statusattest fra … af 17. august 2012 og statusattest fra psykiater … af 13. november 2012.

Derudover indhentede vi journaloplysninger fra …lægerne for perioden marts 1996 - september 2002 (bilag …).

I bilag … fremgår, at klager blev sygemeldt i 2012 pga. psykisk lidelse. Det fremgår på side 10 i bilaget, at klager lider af diagnosen paranoid skizofreni samt at klager fik tilkendt førtidspension i 1992/93. Denne bortfaldt pga. arbejdsindtægt. Under 'Vurdering af ressourcer, udviklingsmuligheder og barrierer' på samme side, fremgår, at klager havde lidt af paranoid skizofreni igennem mange år og at klager på den baggrund fik bevilliget førtidspension i 1992 af … Kommune.

Klager udtaler 27. januar 2012, refereret på side 10 i bilag …, at han aldrig har været helt rask og at han altid har lidt af psykiske problemer. Klager udtaler også, at han fik tilkendt førtidspension i 1995 og at denne bortfaldt i 2002, da han var blevet selvstændig. Udtaler, at han efterfølgende blev syg og klager regner ikke med at kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet.

I bilag … fremgår det fra [psykiater], at klager under behandlingsforløbet havde lidt af forfølgelsesforestillinger, var depressiv, antageligt i en kronisk udgave af skizofreni. Erhvervsevnen blev vurderet til betydelig begrænset.

I speciallægeerklæringen i bilag oplyses, at klager flygtede til Danmark i 1987/1988. Efter ankomst til Danmark blev klager indlagt på Psykiatrisk Hospital … med selvmordstanker. Klager havde forsøgt at begå selvmord - diagnosen paranoid skizofreni blev herefter stillet og klager blev bevilliget offentlig førtidspension i 1992.

Det fremgår også af speciallægeerklæringen, at klager i år 2000 erhvervede en købmandsbutik og efter to års observationsperiode bortfaldt den offentlige førtidspension. Det vil sige, at førtidspensionen bortfaldt i 2002. Det fremgår ligeledes af speciallægeerklæringen, at klager i forbindelse med udarbejdelse af erklæringen var vågen, klar og korrekt orienteret i tid,

sted og egne data. Klagers oplysninger der er lagt til grund for udfærdigelse af speciallægeerklæringen må herefter anses for korrekte, herunder klagers oplysning om, at klager blev tilkendt førtidspension på baggrund af psykiske lidelse i 1992.

I statusattest fra bekræftes, at klager har haft en langvarig psykisk sygdom. I statusattest fra [psykiater] bekræftes ligeledes, at klager er kendt med diagnosen paranoid skizofreni.

I bilag fremgår af konsultationsnotat fra 30. maj 2000, at 'Pt har førtidspension på psykiatrisk baggrund, men har de senere år haft det rimeligt og forsørger nu sig selv, har forretning, men er psykisk nu dårlig, hører stemmer, og er forpint, der er fra distriktscenter … anbefalet at sende pt til KKHH, psykiatrisk sk.st. idet man var overbelastet der.'

I konsultationsnotat fra 22. juni 2000 i samme bilag er anført: 'Se ovenfor, pt tager en taxa til KKHH Psykiatrisk sk. stue. [...].

I konsultationsnotat fra 1. september 2000 er der oplysninger om, at klager havde det psykisk dårligt og efter kontakten til psykiatrisk skadestue 22. juni 2000, var klager blevet sat i behandling med Risperdal (anvendes til behandling af skizofreni og andre psykoser). Klager skulle overgå til distriktspsykiatrisk center mhp. opfølgning. Klagers læge havde medgivet klager brev til Udlændingestyrelsen med information om, at klager havde en kronisk lidelse.

I konsultationsnotat fra 10. september 2001 er der oplysning om, at klager har en skizofreni fra tidligere som har været i rimelig ro, men nu forværret. Klager sendes akut til distriktspsykiatrien i …

Det er vores opfattelse, at klager ved besvarelsen af spørgsmål 3 i bilag …, som lyder: 'Har De nogensinde været syg eller sygemeldt i længere tid end 1 måned?', burde have oplyst, at klager efter ankomst til Danmark, havde selvmordstanker og selvmordsforsøg som resulterede i indlæggelse på … [hospital]. Den efterfølgende udredning viste, at klager led af skizofreni og klager blev bevilliget førtidspension i 1992 på den baggrund.

Det er også vores opfattelse, at klager ved besvarelse af spørgsmål 8 i bilag …, hvor et af underspørgsmålene lyder: 'Er De fuldstændig rask?', burde have oplyst, at klager led af den kroniske sindslidelse skizofreni og på den baggrund blev bevilliget førtidspension i 1992. Førtidspensionen blev først frakendt klager to år efter klager blev optaget i forsikringen.

Der kan kun ske optagelse i forsikringen, hvis den person der ønsker optagelse, ikke har en forøget helbredsmæssig risiko for nedsat levetid og/eller sygdom.

Det er ikke muligt at blive optaget i gruppelivsforsikringen mod betaling af forhøjet præmie eller med indskrænkning i forsikringsbetingelserne ved f.eks. klausul om, at en nærmere bestemt lidelse ikke dækkes af forsikringsbetingelserne.

Det betyder, at der kun kan ske optagelse i forsikringen på normale vilkår — se uddrag af tegningsregler for gruppelivsforsikring i FG i bilag ...

Såfremt vi havde fået de nævnte oplysninger, ville vi efter fast praksis have afvist at etablere forsikringen, hvilket vi meddelte klager 7. oktober 2013, 5. november 2013 og 24. februar 2014 (bilag …).

Afslutningsvis har klageren i brev af 25/4 2014 til nævnet anført:

> "Forsikringsselskabet FG har i sin skrivelse af den 15.04.2013 henvist til flere lægeerklæringer end de gjorde før.
>
> FG har ikke dokumenteret, at jeg var syg før det tidspunkt, forsikringen blev tegnet. Der findes nogen diagnosi eller lignende før 2000.
>
> Alle lægeeklæringer og notater er skrevet efter marts 2000.
>
> Lægerne har skrevet det der jeg sagde til dem under samtaler. Jeg havde vrangforestillinger og det der jeg sagde til lægerne var påvirket af min paranoide tankegang. Jeg sagde til lægerne nogle ting som ikke passer i virkeligheden. Den slags notat fra samtale kan man ikke lægge til grund for afgørelse.
>
> FG har indhentet akterne fra flere kommuner. De fandt ikke noget om min pension. FG har skrevet flere forskellige årstal af pension.
>
> Jeg blev syg efter forsikringen blev tegnet og har tabt arbejdsevnen mere end 2/3. Jeg har dermed ret til erstatning."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

> "**§ 1. Forsikringsaftalen**
> ...
> Stk. 3. Lov om forsikringsaftaler gælder som supplerende aftalegrundlag, hvis loven ikke er fraveget ved bestemmelser i forsikringsaftalen.
> …
> **§ 8. Udbetaling af Invalidesum**
> Stk. 1. Invalidesummen udbetales, hvis gruppemedlemmets erhvervsevne i forsikringstiden på grund af sygdom eller ulykke skønnes varigt nedsat til en tredjedel eller derunder."

Nævnet har fået forelagt relevante uddrag af selskabets tegningsregler.

Nævnet udtaler:

Klageren underskrev den 1/2 2000 en begæring om gruppeforsikring. I den forbindelse svarede han "nej" til spørgsmålet om, hvorvidt han inden for de sidste 3 år har været undersøgt/behandlet af læge, kiropraktor, fysioterapeut eller anden behandler, fået foretaget laboratorieundersøgelse eller været indlagt på sygehus, ambulatorium eller lignende. Han svarede endvidere "nej" til, om han nogensinde havde været syg eller sygemeldt i længere tid end 1 måned. Endelig svarede han "ja" til spørgsmålene, om han var fuldstændig rask og arbejdsdygtig.

9. 85936

Af sagens lægelige akter fremgår det blandt andet, at klageren efter sin ankomst til Danmark, havde selvmordstanker og selvmordsforsøg, som resulterede i indlæggelse. Den efterfølgende udredning viste, at han led af paranoid skizofreni. Han blev som følge heraf tilkendt førtidspension i 1992.

Nævnet finder efter det oplyste i sagen endvidere at kunne lægge til grund, at klageren har været bevilget førtidspension i perioden 1992 - 2002.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at selskabet har bevist, at klageren ved forsikringens oprettelse afgav urigtige oplysninger ved ikke i helbredserklæringen at oplyse om sin psykiske lidelse, og om at han var bevilget førtidspension som følge af lidelsen i 1992. Afgivelsen af de urigtige oplysninger må efter nævnets opfattelse tilregnes klageren som mindst uagtsom.

Nævnet finder ikke anledning til at betvivle selskabets oplysning om, at forsikringen ikke ville være antaget, såfremt korrekte oplysninger havde foreligget på oprettelsestidspunktet den 1/2 2000. Nævnet kan herefter ikke kritisere, at selskabet har opsagt forsikringen med tilbagevirkende kraft fra oprettelsestidspunktet, jf. forsikringsaftalelovens § 6, stk. 1, og i konsekvens heraf har afvist udbetaling af invalidesum for det nu anmeldte erhvervsevnetab.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

---

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Carsten Sennels